

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อความเข้าใจ ถูกต้องตรงกันในการจัดกระทำและแปลความหมายข้อมูล จึงขอกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ไว้ ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย(Means)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความมีนัยสำคัญในการแจกแจงแบบ t (t - distribution)
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
Sig	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ ความคิดเห็นของผู้บริหาร ข้าราชการครูที่มีต่อการปฏิบัติงาน

ตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศึกษากลุ่มโรงเรียนดงมูลโดยรวมและรายด้าน โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการแจกแจงความถี่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามสถานภาพและตามขนาดของโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 161 ชุด และเก็บคืนได้ครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์เทียบร้อยละตามตัวแปรต้น ดังตารางตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพและตามขนาดของโรงเรียน

สถานภาพ	ขนาดโรงเรียน		ขนาดโรงเรียน		รวม	
	ขนาดโรงเรียน		ขนาดเล็ก			
	ขนาดใหญ่	ร้อยละ	ขนาดเล็ก	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
ผู้บริหาร	7	4.35	7	4.35	14	8.69
ครูผู้สอน	103	63.98	44	27.33	147	91.30
รวม	110	68.32	51	31.67	161	100

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนมีจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 91.30 ซึ่งมากกว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.69

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศึกษาเฉพาะกรณี กลุ่มโรงเรียนดงมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน โดยจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน ดังตารางที่ 3 ถึง 9

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย(\bar{X}) และค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนเกี่ยวกับกรปฏิบัติงาน ตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน

ระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	สถานภาพ			ขนาดโรงเรียน						โดยรวม					
	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			ขนาดใหญ่			ขนาดเล็ก			S.D.	\bar{X}	ระดับการปฏิบัติ
	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ			
1	3.36	0.98	มาก	3.26	0.88	ปานกลาง	3.18	0.91	ปานกลาง	3.64	0.81	มาก	3.23	0.89	ปานกลาง
2	3.83	0.99	มาก	3.45	1.17	ปานกลาง	3.31	1.24	ปานกลาง	3.84	0.87	มาก	3.48	1.16	ปานกลาง
3	3.93	0.83	มาก	3.35	1.03	ปานกลาง	3.21	1.07	ปานกลาง	3.80	0.78	มาก	3.39	1.02	ปานกลาง

4	หลักการมีส่วน ร่วม	3.53	0.84	มาก	3.11	1.09	ปาน กลาง	3.01	1.00	ปาน กลาง	3.44	0.97	ปาน กลาง	3.15	1.01	ปาน กลาง
5	หลักความ รับผิดชอบ	3.66	0.82	มาก	3.23	1.02	ปาน กลาง	3.11	1.10	ปาน กลาง	3.60	0.93	มาก	3.26	1.07	ปาน กลาง
6	หลักความคุ้มค่า	4.00	0.73	มาก	3.35	1.04	ปาน กลาง	3.23	1.10	ปาน กลาง	3.77	0.76	มาก	3.40	1.03	ปาน กลาง
	รวม	3.72	0.75	มาก	3.29	0.88	ปาน กลาง	3.17	0.94	ปาน กลาง	3.64	0.72	มาก	3.32	0.87	ปาน กลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.48$) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.40$) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.39$) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.26$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.23$) ส่วนด้านน้อยที่สุด คือ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.15$)

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.00$) หลักการความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.93$) หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.83$) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.66$) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.53$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.36$)

ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.45$) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.35$) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.35$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.26$) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.23$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.11$)

เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.31$) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.23$) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.21$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.18$) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.11$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.01$)

โรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.84$) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.80$) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.77$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.64$) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.60$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.44$)

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย(\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตาม สถานภาพและขนาดโรงเรียนตามหลักสูตรมหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้าน หลักสูตร

ชื่อ	สถานภาพ				ขนาดโรงเรียน				โดยรวม		
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		\bar{X}	S.D.	
	ระดับ	การปฏิบัติ	ระดับ	การปฏิบัติ	ระดับ	การปฏิบัติ	ระดับ	การปฏิบัติ			
1	3.92	1.18	3.70	1.17	3.62	1.25	3.94	0.94	3.72	1.17	มาก
2	3.76	1.09	3.49	1.16	3.41	1.24	3.74	0.91	3.51	1.15	มาก
3	3.69	1.10	3.44	1.08	3.33	1.15	3.74	0.84	3.46	1.08	ปานกลาง
4	3.07	1.03	3.10	1.08	3.04	1.10	3.21	1.00	3.09	1.08	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่าการปฏิบัติงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ แผนปฏิบัติงานชัดเจน ($\bar{X} = 3.72$) กำกับการใช้แผนปฏิบัติการอย่างใกล้ชิด ($\bar{X} = 3.51$) และอยู่ในระดับ ปานกลางจำนวน 7 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานชัดเจน ($\bar{X} = 3.46$) มีคณะกรรมการ โรงเรียนกำกับ ตรวจสอบการบริหารงานในทุกระดับ ($\bar{X} = 3.32$) การบริหารงานทั่วไปชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.19$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารงานบุคลากร ชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.01$)

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหาร มีความคิดต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเห็นโดยรวม ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ แผนปฏิบัติงานชัดเจน ($\bar{X} = 3.92$) กำกับการใช้ แผนปฏิบัติการอย่างใกล้ชิด ($\bar{X} = 3.76$) มีเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานชัดเจน ($\bar{X} = 3.69$) และอยู่ในระดับ ปานกลาง 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีคณะกรรมการ โรงเรียนกำกับตรวจสอบการบริหารงานในทุกระดับ ($\bar{X} = 3.38$) การ บริหารงบประมาณชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.23$) การบริหารงานทั่วไปชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.15$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารงานบุคลากร ชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.00$)

ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวม ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ มีแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.70$) และอยู่ในระดับ ปานกลาง 9 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ กำกับการใช้ แผนปฏิบัติการอย่างใกล้ชิด ($\bar{X} = 3.49$) มีเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานชัดเจน ($\bar{X} = 3.44$) มีคณะกรรมการ โรงเรียนกำกับตรวจสอบการบริหารงานในทุกระดับ ($\bar{X} = 3.32$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารงานบุคลากร ชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.00$)

เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ มีแผนปฏิบัติงานชัดเจน ($\bar{X} = 3.62$) และอยู่ในระดับ ปานกลาง 8 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ กำกับการใช้แผนปฏิบัติการอย่างใกล้ชิด ($\bar{X} = 3.41$) มีเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.33$) มีคณะกรรมการ โรงเรียนกำกับตรวจสอบการบริหารงานในทุกระดับ ($\bar{X} = 3.28$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารงบประมาณ ชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.94$)

โรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเรียงข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มาก 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีแผนปฏิบัติงานชัดเจน ($\bar{X} = 3.94$) กำกับการใช้แผนปฏิบัติการอย่างใกล้ชิด ($\bar{X} = 3.74$) มีเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.74$) และอยู่ในระดับ ปานกลาง 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีคณะกรรมการ โรงเรียนกำกับตรวจสอบการบริหารงาน ในทุกระดับ ($\bar{X} = 3.41$) การบริหารงานทั่วไปชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.35$) ตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน ($\bar{X} = 3.21$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารงาน บุคลากร ชุมชนมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.07$)

จากตารางที่ 5 พบว่า การปฏิบัติงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารให้การสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.77$) ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อมีปัญหาในโรงเรียนและชุมชนสามารถให้คำปรึกษาได้ ($\bar{X} = 3.55$) และอยู่ในระดับ ปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารรับฟังข้อเสนอแนะของนักเรียน ครูและชุมชน ($\bar{X} = 3.39$) การพิจารณาความดีความชอบเป็นไปอย่างเปิดเผยและเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.38$) ผู้บริหารใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหาร ($\bar{X} = 3.36$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครู ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารเพื่อนร่วมงานและของตนเอง ($\bar{X} = 3.30$)

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวม ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การพิจารณาความดีความชอบเป็นไปอย่างเปิดเผยและเป็นธรรม ($\bar{X} = 4.07$) ผู้บริหารรับฟังข้อเสนอแนะของนักเรียน ครูและชุมชน ($\bar{X} = 4.07$) ผู้บริหารใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหาร ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อมีปัญหาในโรงเรียนและชุมชนสามารถให้คำปรึกษาได้ ($\bar{X} = 3.76$) ผู้บริหารให้การสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.76$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.61$)

ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวม ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มาก 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารให้การสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.77$) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อมีปัญหาในโรงเรียนและชุมชนสามารถให้คำปรึกษาได้ ($\bar{X} = 3.53$) และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารรับฟังข้อเสนอแนะของนักเรียน ครูและชุมชน ($\bar{X} = 3.33$) การพิจารณาความดีความชอบเป็นไปอย่างเปิดเผยและเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.32$) ผู้บริหารใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหาร ($\bar{X} = 3.32$)

และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครู ชุมชน มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และของตนเอง ($\bar{X} = 3.26$)

เมื่อจำแนกตามขนาด โรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ผู้บริหารให้การสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.70$) และอยู่ในระดับ ปานกลาง 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อมีปัญหาในโรงเรียนและ ชุมชนสามารถให้คำปรึกษาได้ ($\bar{X} = 3.38$) ผู้บริหารรับฟังข้อเสนอแนะของนักเรียน ครูและชุมชน ($\bar{X} = 3.22$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหาร ($\bar{X} = 3.14$)

โรงเรียนขนาดเล็กผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.96$) ผู้บริหารให้การสนับสนุนในการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อมีปัญหาใน โรงเรียนและชุมชนสามารถให้คำปรึกษาได้ ($\bar{X} = 3.92$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครู ชุมชน มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และของตนเอง ($\bar{X} = 3.62$)

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย(\bar{X}) และค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตาม สถานภาพและขนาดโรงเรียนตามหลักกรรมกิจบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักความโปร่งใส

ข้อ	ระดับการปฏิบัติงานตามหลักกรรมกิจบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	สถานภาพ				ขนาดโรงเรียน				โดยรวม			
		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		\bar{X}	S.D.		
		ระดับการปฏิบัติ	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	S.D.				
17	หลักความโปร่งใส	4.00	0.91	3.63	1.13	3.51	1.19	3.98	0.86	3.66	1.12	มาก	ปานกลาง
18	ประกาศรับนักเรียนอายุถึงเกณฑ์เข้าเรียนให้ประชาชนรับทราบ	3.92	1.03	3.45	1.22	3.31	1.25	3.88	1.03	3.49	1.21	ปานกลาง	ปานกลาง
19	รายงานผลงานดีเด่นของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ	3.76	1.01	3.36	1.24	3.21	1.29	3.80	0.98	3.40	1.23	ปานกลาง	ปานกลาง

ตารางที่ 6(ต่อ)																	
20	ประกาศกฎระเบียบ ของโรงเรียนให้ชุมชน รับทราบ	3.84	1.28	มาก	3.32	1.20	ปาน	3.18	1.26	ปาน	3.74	1.03	มาก	3.36	1.21	ปาน	กลาง
21	แนวปฏิบัติของ โรงเรียนมีความ	4.00	1.08	มาก	3.33	1.21	ปาน	3.18	1.28	ปาน	3.80	0.93	มาก	3.37	1.21	ปาน	กลาง
22	ชัดเจน ประชาสัมพันธ์การรับ สมัครบุคลากรเข้า	4.00	0.91	มาก	3.19	1.22	ปาน	3.19	1.28	ปาน	3.80	0.91	มาก	3.38	1.21	ปาน	กลาง
23	ทำงานอย่างทั่วถึง บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วน ร่วมในการแก้ปัญหา ของโรงเรียน	4.00	0.57	มาก	3.36	1.24	ปาน	3.02	1.23	ปาน	3.76	1.03	มาก	3.25	1.22	ปาน	กลาง

ตารางที่ 6(ต่อ)

24	กำหนดบทบาทหน้าที่ ของบุคลากรตาม บทบาทหน้าที่ อย่างเปิดเผย	4.00	1.15	มาก	3.25	1.24	ปาน กลาง	3.18	1.30	ปาน กลาง	3.92	0.93	มาก	3.41	1.14	ปาน กลาง
25	ประกาศให้บุคลากร ชุมชนรับรู้เกี่ยวกับ แผนปฏิบัติงาน	3.84	0.98	มาก	3.37	1.19	ปาน กลาง	3.09	1.21	ปาน กลาง	3.76	0.99	มาก	3.30	1.18	ปาน กลาง
26	แจ้ง ประกาศให้ บุคลากรรับทราบ เกี่ยวกับสิทธิในการได้ รับสวัสดิการ	4.00	0.91	มาก	3.37	1.15	ปาน กลาง	3.24	1.20	ปาน กลาง	3.82	0.88	มาก	3.42	1.14	ปาน กลาง
27	โรงเรียนและชุมชนมี การสื่อสารกันแบบ สองทาง	3.84	0.98	มาก	3.26	1.07	ปาน กลาง	3.19	1.14	ปาน กลาง	3.54	0.87	มาก	3.30	1.07	ปาน กลาง
	รวม	3.93	0.83	มาก	3.35	1.03	ปาน กลาง	3.21	1.07	ปาน กลาง	3.80	0.78	มาก	3.39	1.02	ปาน กลาง

เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวม ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ประกาศรับนักเรียนที่อายุถึงเกณฑ์เข้าเรียนให้ประชาชนรับทราบ ($\bar{X} = 3.51$) และอยู่ในระดับ ปานกลาง 10 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ รายงานผลการปฏิบัติงานแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.31$) แจ้งประกาศ ให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับสวัสดิการ ($\bar{X} = 3.24$) รายงานผลงานดีเด่นของโรงเรียนให้ชุมชนรับทราบ ($\bar{X} = 3.21$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.02$)

โรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ประกาศรับนักเรียนที่อายุถึงเกณฑ์เข้าเรียนให้ประชาชนรับทราบ ($\bar{X} = 3.98$) กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรตามบทบาทหน้าที่อย่างเปิดเผย ($\bar{X} = 3.92$) รายงานผลการปฏิบัติงานแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.88$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนและชุมชนมีการสื่อสารแบบสองทาง ($\bar{X} = 3.54$)

จากตารางที่ 6 พบว่า การปฏิบัติงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนคงมูล ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ประกาศรับนักเรียนที่อยู่ถึงเกณฑ์ ($\bar{X} = 3.66$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 10 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ รายงานผลการปฏิบัติงานแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.49$) แจ้ง ประกาศให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับสิทธิในการได้สวัสดิการ ($\bar{X} = 3.42$) กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร ตามบทบาทหน้าที่อย่างเปิดเผย ($\bar{X} = 3.41$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ประกาศให้บุคลากร ชุมชน รับรู้เกี่ยวกับแผนปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.30$) และ โรงเรียนและชุมชนมีการสื่อสารแบบสอง ทาง ($\bar{X} = 3.30$)

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวม ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ประกาศรับนักเรียนที่อยู่ถึง เกณฑ์เข้าเรียนให้ประชาชนรับทราบ ($\bar{X} = 4.00$) แนวปฏิบัติของ โรงเรียนมีความชัดเจน ($\bar{X} = 4.00$) ประชาสัมพันธ์การรับสมัครบุคลากรเข้าทำงานอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรทุก ฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.00$) กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร ตามบทบาทหน้าที่อย่างเปิดเผย ($\bar{X} = 4.00$) แจ้ง ประกาศ กฎ ระเบียบ ของ โรงเรียนให้ชุมชน รับทราบ ($\bar{X} = 4.00$) รายงานผลการปฏิบัติงานแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.92$) ประกาศ กฎ ระเบียบ ของ โรงเรียนให้ชุมชนรับทราบ ($\bar{X} = 3.84$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ รายงาน ผลงานดีเด่นของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ ($\bar{X} = 3.76$)

ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล

โดยรวม ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ ประกาศรับนักเรียนที่อยู่ถึงเกณฑ์เข้าเรียนให้ประชาชนรับทราบ ($\bar{X} = 3.63$) และอยู่ในระดับปานกลาง 10 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ รายงานผลการปฏิบัติงานแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.45$) ประกาศให้บุคลากร ชุมชน รับรู้เกี่ยวกับแผนปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.37$) แจ้ง ประกาศ ให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับสิทธิในการ ได้รับสวัสดิการ ($\bar{X} = 3.37$) บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.36$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ประชาสัมพันธ์การรับสมัครบุคลากรเข้าทำงาน อย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.19$)

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย(\bar{X}) และค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามสถานภาพ และขนาดโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ข้อ	ระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	สถานภาพ				ขนาดโรงเรียน				โดยรวม						
		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ				
		\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ							
28	หลักการมีส่วนร่วมโรงเรียนใช้หลักการบริหารโดยยึดหลักความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน	3.69	0.75	มาก	3.25	1.18	กลาง	3.18	1.18	ปานกลาง	3.52	1.06	มาก	3.29	1.15	ปานกลาง
29	โรงเรียนได้รับความร่วมมือด้านการบริหารจากชุมชนและบุคลากรภายใน	3.69	0.94	มาก	3.06	1.14	กลาง	2.94	1.11	ปานกลาง	3.47	1.13	มาก	3.11	1.14	ปานกลาง
30	บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน	3.61	0.86	มาก	3.09	1.20	กลาง	2.91	1.16	ปานกลาง	3.60	1.11	มาก	3.13	1.19	ปานกลาง

ตารางที่ 7(ต่อ)

31	เรียนชุมชนมีส่วนร่วม ในการบริหารงาน โรงเรียน	3.46	096	ปาน กลาง	2.93	1.19	ปาน กลาง	2.89	1.15	ปาน กลาง	3.17	1.22	ปาน กลาง	2.98	1.18	ปาน กลาง
32	ชุมชนมีส่วนร่วมใน การวางแผน ปฏิบัติงาน	3.23	1.01	ปาน กลาง	2.98	1.16	ปาน กลาง	2.93	1.11	ปาน กลาง	3.15	1.23	ปาน กลาง	3.00	1.15	ปาน กลาง
33	บุคลากร ชุมชนมีส่วน ร่วมในการประเมินผล	3.53	1.12	มาก	3.15	1.18	ปาน กลาง	3.08	1.16	ปาน กลาง	3.41	1.20	ปาน กลาง	3.18	1.18	ปาน กลาง
34	งานของโรงเรียน แผนงานสามารถ ปรับเปลี่ยนได้ตาม ความเหมาะสม	3.53	1.05	มาก	3.33	1.08	ปาน กลาง	3.17	1.10	ปาน กลาง	3.74	0.93	มาก	3.35	1.08	ปาน กลาง
	รวม	3.36	.98	ปาน กลาง	3.11	1.02	ปาน กลาง	3.01	1.00	ปาน กลาง	3.44	0.97	ปาน กลาง	3.15	1.01	ปาน กลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ แผนงานสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.35$) โรงเรียนใช้หลักการบริหาร โดยยึดหลักความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และ โรงเรียน ($\bar{X} = 3.29$) บุคลากร ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.18$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ($\bar{X} = 2.98$)

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหาร มีความคิดเห็น โดยรวม ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนใช้หลักการบริหาร โดยยึดหลักความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และ โรงเรียน ($\bar{X} = 3.69$) โรงเรียนได้รับความร่วมมือ ด้านการบริหารจากชุมชนและบุคลากรภายใน ($\bar{X} = 3.69$) บุคลากร มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ($\bar{X} = 3.61$) บุคลากร ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.53$) แผนงานสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.53$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.23$)

ครูผู้สอนมีความคิดเห็น โดยรวม ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ แผนงานสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.33$) โรงเรียนใช้หลักการบริหาร โดยยึดหลักความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และ โรงเรียน ($\bar{X} = 3.25$) บุคลากร ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.15$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ($\bar{X} = 2.93$)

เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน

ตามหลักธรรมาภิบาล

ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนใช้หลักการบริหาร โดยยึดหลักความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และ โรงเรียน ($\bar{X} = 3.18$) แผนงานสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.17$) บุคลากร ชุมชนมีส่วนร่วม

ในการประเมินผลงานของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.08$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ($\bar{X} = 2.89$)

โรงเรียนขนาดเล็กผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็น ตามขนาดของโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ แผนงานสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.74$) อยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ($\bar{X} = 3.60$) โรงเรียนใช้หลักการบริหาร โดยยึดหลักความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และ โรงเรียน ($\bar{X} = 3.52$) โรงเรียนได้รับความร่วมมือด้านการบริหารจากชุมชนและบุคลากรภายใน ($\bar{X} = 3.47$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ($\bar{X} = 3.17$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามสถานภาพ และขนาดโรงเรียนตามหลักกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านหลักความรับผิดชอบ

ข้อ	ระดับการปฏิบัติงานตามหลักกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	สถานภาพ						ขนาดโรงเรียน						โดยรวม		
		ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			ขนาดใหญ่			ขนาดเล็ก					
		\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
35	หลักความรับผิดชอบ โรงเรียนยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนเองและชุมชน	3.61	1.19	มาก	3.32	1.11	กลาง	3.17	1.13	ปานกลาง	3.74	0.99	มาก	3.35	1.12	ปานกลาง
36	โรงเรียนมีแผนการ พัฒนาโรงเรียนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย	3.53	1.05	มาก	3.32	1.14	กลาง	3.19	1.13	ปานกลาง	3.66	1.08	มาก	3.34	1.13	ปานกลาง
37	มีทีมงานบริหารอย่างเข้มแข็ง	3.76	1.01	มาก	3.27	1.26	กลาง	3.21	1.22	ปานกลาง	3.52	1.10	มาก	3.31	1.24	ปานกลาง

ตารางที่ 8(ต่อ)

38	มีการพัฒนาทีมงาน โดยการนิเทศ และ อบรมสัมมนาอย่าง สม่ำเสมอ	3.69	1.10	มาก	3.12	1.19	ปาน กลาง	2.98	1.28	ปาน กลาง	3.56	1.04	มาก	3.16	1.19	ปาน กลาง
39	มีการจัดทำรายงานผล การปฏิบัติงานตรง ตามปฏิทิน และ ทันเวลาเสมอ	3.92	0.75	มาก	3.15	1.24	ปาน กลาง	3.07	1.19	ปาน กลาง	3.52	1.04	มาก	3.21	1.22	ปาน กลาง
40	มีการรายงานผลการ ปฏิบัติงานอย่างเป็น ระบบ	3.46	1.05	ปาน กลาง	3.18	1.20	ปาน กลาง	3.02	1.19	ปาน กลาง	3.58	1.11	มาก	3.20	1.19	ปาน กลาง
	รวม	3.66	0.82	มาก	3.23	1.09	ปาน กลาง	3.11	1.10	ปาน กลาง	3.60	0.93	มาก	3.26	1.07	ปาน กลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนคงมูล ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนเองและชุมชน ($\bar{X} = 3.35$) โรงเรียนมีแผนการพัฒนาโรงเรียนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ($\bar{X} = 3.34$) มีทีมงานบริหารอย่างเข้มแข็ง ($\bar{X} = 3.31$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการพัฒนาทีมงาน โดยกรณีพิเศษ และอบรมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.16$)

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นโดยรวม ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตรงตามปฏิทิน และทันเวลา เสมอ ($\bar{X} = 3.92$) มีทีมงานบริหารอย่างเข้มแข็ง ($\bar{X} = 3.76$) มีการพัฒนาทีมงาน โดยกรณีพิเศษ และอบรมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.69$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.46$)

ครูผู้สอน มีความคิดเห็น โดยรวม ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนเองและชุมชน ($\bar{X} = 3.32$) โรงเรียนมีแผนการพัฒนาโรงเรียนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ($\bar{X} = 3.32$) มีทีมงานบริหารอย่างเข้มแข็ง ($\bar{X} = 3.27$) มีการรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.18$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการพัฒนาทีมงาน โดยกรณีพิเศษ และอบรมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.12$)

เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือมีทีมงานบริหารอย่างเข้มแข็ง ($\bar{X} = 3.21$) โรงเรียนมีแผนการพัฒนาโรงเรียนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ($\bar{X} = 3.19$) โรงเรียนยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนเองและชุมชน ($\bar{X} = 3.17$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการพัฒนาทีมงาน โดยกรณีพิเศษ และอบรมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 2.98$)

โรงเรียนขนาดเล็กผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนเองและชุมชน ($\bar{X} = 3.74$) โรงเรียนมีแผนการพัฒนาโรงเรียนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ($\bar{X} = 3.66$) มีการรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.58$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีทีมงานบริหารอย่างเข้มแข็ง ($\bar{X} = 3.52$) มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตรงตามปฏิทินและทันเวลาเสมอ ($\bar{X} = 3.52$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามสถานภาพและขนาดโรงเรียนตามหลักทฤษฎีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านหลักความคุ้มค่า

ชื่อ	สถานภาพ						ขนาดโรงเรียน						โดยรวม		
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ขนาดใหญ่		ขนาดเล็ก		ระดับ		ระดับ				
	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
41	3.69	1.10	มาก	3.28	1.17	ปานกลาง	3.15	1.18	ปานกลาง	3.66	1.07	มาก	3.31	1.17	ปานกลาง
42	3.76	1.09	มาก	3.44	1.23	ปานกลาง	3.33	1.27	ปานกลาง	3.75	1.06	มาก	3.46	1.22	ปานกลาง
43	4.07	0.75	มาก	3.75	1.21	มาก	3.25	1.20	ปานกลาง	3.82	1.09	มาก	3.43	1.19	ปานกลาง

44	มอบหมายงานให้ บุคลากรตรงตาม ความรู้ความสามารถ	4.23	0.83	มาก	3.40	1.17	ปาน กลาง	3.27	1.22	ปาน กลาง	3.90	0.94	มาก	3.47	1.17	ปาน กลาง
45	มีการใช้งานอาคาร สถานที่ที่เหมาะสม	4.23	0.98	มาก	3.26	1.17	ปาน กลาง	3.16	1.20	ปาน กลาง	3.72	1.04	มาก	3.33	1.18	ปาน กลาง
	รวม	4.00	0.73	มาก	3.35	1.04	ปาน กลาง	3.23	1.10	ปาน กลาง	3.77	0.76	มาก	3.40	1.03	ปาน กลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนคงมูล ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มอบหมายงานให้บุคลากรตรงตามความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 3.47$) ผู้บริหารมีอำนาจอย่างอิสระในการทำนิติกรรม ($\bar{X} = 3.46$) มีการจัดระบบการบริหาร โรงเรียนเหมาะสม ($\bar{X} = 3.43$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการบริหารอย่างเป็นระบบ และรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.31$)

จำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นโดยรวม ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มอบหมายงานให้บุคลากรตรงตามความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.23$) มีการใช้งานอาคารสถานที่ที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.23$) มีการจัดระบบการบริหาร โรงเรียนเหมาะสม ($\bar{X} = 4.07$) ผู้บริหารมีอำนาจอย่างอิสระในการทำนิติกรรม ($\bar{X} = 3.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการบริหารอย่างเป็นระบบ และรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.69$)

ครูผู้สอน มีความคิดเห็น โดยรวม ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ คือ มีการจัดระบบการบริหาร โรงเรียนเหมาะสม ($\bar{X} = 3.75$) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารมีอำนาจอย่างอิสระในการทำนิติกรรม ($\bar{X} = 3.44$) มอบหมายงานให้บุคลากรตรงตามความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 3.40$) มีการจัดระบบการบริหาร โรงเรียนเหมาะสม ($\bar{X} = 3.75$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการใช้งานอาคารสถานที่ที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.26$)

เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า

โรงเรียนขนาดใหญ่ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารมีอำนาจ อย่างอิสระในการทำนิติกรรม ($\bar{X} = 3.33$) มอบหมายงานให้บุคลากรตรงตามความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 3.27$) มีการจัดระบบการบริหาร โรงเรียนเหมาะสม ($\bar{X} = 3.25$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.15$)

โรงเรียนขนาดเล็กผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่า ของ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.77$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ มอบหมายงานให้บุคลากรตรงตามความรู้ความสามารถ ($\bar{X}=3.90$) มีการจัดระบบการบริหารโรงเรียนเหมาะสม ($\bar{X}=3.82$) ผู้บริหารมีอำนาจอย่างอิสระในการทำนิติกรรม ($\bar{X}=3.75$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และรวดเร็ว ($\bar{X}=3.66$)

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน แยกตามสถานภาพ ของกลุ่ม โรงเรียนคงมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกลุ่มโรงเรียนคงมูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ

ด้าน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	df	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
1 หลักนิติธรรม	3.36	0.98	3.26	0.88	.37	13.75	.00 *
2 หลักคุณธรรม	3.83	0.99	3.45	1.17	1.31	15.10	.20
3 หลักความโปร่งใส	3.93	0.83	3.35	1.03	2.32	15.36	.00 *
4 หลักการมีส่วนร่วม	3.53	0.84	3.11	1.09	1.69	15.27	.11
5 หลักความรับผิดชอบ	3.66	0.82	3.23	1.02	1.77	15.91	.00 *
6 หลักความคุ้มค่า	4.00	0.73	3.35	1.04	2.90	16.51	.00 *
โดยรวม	3.72	0.75	3.29	0.88	1.92	14.96	.00 *

มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 พบว่า โดยรวมผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 อยู่ 4 ด้าน คือด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า นอกนั้นไม่แตกต่าง

3. ผลการเปรียบเทียบ การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน แยกตามขนาดโรงเรียน ของกลุ่มโรงเรียนคงมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ของกลุ่มโรงเรียนคงมูล ตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ด้าน	โรงเรียน ขนาดใหญ่		โรงเรียน ขนาดเล็ก		t	df	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
1 หลักนิติธรรม	3.18	0.91	3.64	0.81	-1.62	108.67	.00 *
2 หลักคุณธรรม	3.31	1.24	3.84	0.87	-3.06	133.63	.00 *
3 หลักความโปร่งใส	3.21	1.07	3.80	0.78	-3.93	130.32	.00 *
4 หลักการมีส่วนร่วม	3.01	1.00	3.44	0.97	-2.54	99.62	.00 *
5 หลักความรับผิดชอบ	3.11	1.01	3.60	0.93	-2.93	112.89	.00 *
6 หลักความคุ้มค่า	3.23	1.10	3.77	0.75	-3.60	134.81	.00 *
โดยรวม	3.17	0.94	3.64	0.72	-3.51	119.48	.00 *

มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูตามขนาดโรงเรียน ของกลุ่มโรงเรียนคงมูล ต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู กลุ่มโรงเรียนคงมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ผลปรากฏดัง ตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน
กลุ่มโรงเรียนดงมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ลำดับที่	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล	ความถี่
1	การปฏิบัติตามหลักนิติธรรม	
	1.) ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และเกี่ยวกับอาชีพครู	57
	2.) เห็นควรให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับกฎ ระเบียบต่างๆ อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง	78
2	การปฏิบัติตามหลักคุณธรรม	
	1.) การตัดสินใจของผู้บริหาร ควรยึดความถูกต้องมีเหตุผล	63
	2.) มีระเบียบ มีประสิทธิภาพ มองการณ์ไกล มีวิสัยทัศน์ ตัดสินใจโดยการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่าย	34
	3.) มีฐานข้อมูลที่ตีพร้อม ใช้งาน ได้ตลอดเวลา	33
3	การปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส	
	1.) การบริหารงานการเงินควร โปร่งใส ตรวจสอบได้	25
	2.) ผู้บริหารควรให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชา	17
	3.) ให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้มาก	28
4	การปฏิบัติตามหลักความมีส่วนร่วม	
	1.) ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น	57
	2.) ให้ชุมชนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการให้มากขึ้น	28
	3.) ควรรับฟังข้อเสนอแนะจากชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	25
	4.) จัดแสดงผลงานการดำเนินการของ โรงเรียนให้ชุมชนรับทราบทุกปี	20

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลำดับที่	ระดับความคิดเห็นการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล	ความถี่
5	การปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบ	
	1.) การสั่งงานหรือมอบหมายงาน ควรให้ตรงกับความรู้ความสามารถ	52
	2.) ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมตรวจสอบและมีส่วนรับทราบการดำเนินงานภายในโรงเรียน	38
	3.) ควรมีหลักสูตรท้องถิ่นที่ชัดเจน	20
6	การปฏิบัติตามหลักความคุ้มค่า	
	1.) การใช้สิ่งของ พัสดุ อาคารสถานที่ ควรเป็นไปในทางเพื่อการจัดการศึกษาแก่นักเรียน และชุมชน	53
	2.) การดำเนินงานภายในโรงเรียนควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้มากกว่าในปัจจุบัน	27

จากตารางที่ 12 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร และครูต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีระดับข้อความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั้งหมด ดังนี้

1. การปฏิบัติตามหลักนิติธรรม ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และเกี่ยวกับอาชีพครู และเห็นควรให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับกฎ ระเบียบต่างๆ อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง เป็นการกระตุ้นให้ครูตื่นตัว ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ เป็นการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง

2.. การปฏิบัติตามหลักคุณธรรม ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การตัดสินใจของผู้บริหาร หากยึดความถูกต้องหากยึดความถูกต้องมีระเบียบ มีประสิทธิภาพ มองการณ์ไกล มีวิสัยทัศน์ ตัดสินใจโดยการมีส่วนร่วม การมีข้อมูลที่ดีพร้อม ทำให้การวินิจฉัยสั่งการเป็นไปอย่างยุติธรรม

3. การปฏิบัติตามหลักความโปร่งใส ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การบริหารงานควรยึดความโปร่งใส และการบริหารงานการเงินควรโปร่งใส ตรวจสอบได้และผู้บริหารไม่ล้วงลูกการเงินจะเป็นการดี ให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้มาก

4. การปฏิบัติตามหลักความมีส่วนร่วม ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทาง โรงเรียนจัดขึ้น และให้ชุมชนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการให้มากขึ้น ควรรับฟังข้อเสนอแนะจากชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และควรจัดแสดงผลงานการดำเนินการของโรงเรียนให้ชุมชนรับทราบทุกปีการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

5. การปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การสั่งงานหรือมอบหมายงาน ควรให้ตรงกับความรู้ความสามารถ และควรให้ชุมชนมีส่วนร่วม ตรวจสอบและมีส่วนรับทราบการดำเนินงานภายในโรงเรียน ควรมีหลักสูตรท้องถิ่นที่ชัดเจน

6. การปฏิบัติตามหลักความคุ้มค่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การใช้สิ่งของ พัสดุ อาคารสถานที่ ควรเป็นไปในทางเพื่อการจัดการศึกษาแก่นักเรียน และชุมชน และการดำเนินงานภายใน โรงเรียนควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้มากกว่าในปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
ซึ่งสรุปผลการวิจัย โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานการ
บริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความเห็นของผู้บริหารและ
ครูผู้สอนในสถานศึกษานาต่างกันของ กลุ่มโรงเรียนดงมูลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 และตลอดจนข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางในการพัฒนาการ
ปฏิบัติงานในสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลให้มากยิ่งขึ้น โดยมีกลุ่มประชากรและกลุ่ม
ตัวอย่าง คือผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน แยกตามขนาดของ โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและขนาด
ของโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list.)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มโรงเรียนดงมูล เป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ แยกเป็นประเด็นข้อคำถามตามหลัก
ธรรมาภิบาล 6 ด้าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด สอบถามความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะ ระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่ม
โรงเรียนดงมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

ผลการศึกษา พบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า ด้านหลักความโปร่งใส

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารมี ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มโรงเรียนดงมูล โดยรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ หลักความคุ้มค่า หลักการความโปร่งใส หลักคุณธรรม และน้อยที่สุดคือ หลักนิติธรรม

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า

เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับ ปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส

ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล โดยรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า และนอกนั้นอยู่ในระดับ ปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนดงมูล พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน ตามขนาดโรงเรียน ของกลุ่มโรงเรียนดงมูล พบว่า โดยรวมทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทุกด้าน

4. ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล พบว่า มีข้อเสนอแนะ จากค่าความถี่ และค่าร้อยละ ที่มีค่าสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การปฏิบัติตามหลักนิติธรรม การปฏิบัติตามหลักคุณธรรม การปฏิบัติตามหลักความมีส่วนร่วม การปฏิบัติตามหลักความรับผิดชอบ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเฉพาะกรณี กลุ่มโรงเรียนดงมูล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีประเด็นนำมา อภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศึกษาเฉพาะกรณี กลุ่มโรงเรียนดงมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูลผู้ที่นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ให้เกิดผลที่แท้จริงนั้นคือผู้บริหาร และในระดับผู้ปฏิบัติการคือครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับ มนรัตน์ กมลพัฒนา (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมผู้บริหารในทรศนะของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่า ทรศนะของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ ด้านการครองตน ด้านการครองงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการครองคน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สุวกิจ ศรีปีดดา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม โดยศึกษาเปรียบเทียบค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันราชภัฏมหาสารคาม และหาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการศึกษาพบว่า สถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง และขัดแย้ง

กับ บุญร่วม ทิศการ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของ
ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน
มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ คุณธรรมในการครองตน
คุณธรรมในการครองงาน และคุณธรรมในการครองคน ชัยนาท พรหมมาลุน (2542 :
บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ที่ครูผู้สอนและ
ลูกจ้างประจำต้องการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมาก
ไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานและด้านวิชาการ
ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ต่อการปฏิบัติงานตาม
หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่ม โรงเรียนคงมูล โดยรวม อยู่ในระดับ มาก
สอดคล้องกับ บุญร่วม ทิศการ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติตนตาม
คุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรม
ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม
โดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้
คุณธรรมในการครองตน คุณธรรมในการครองงาน และคุณธรรมในการครองคน
ชัยนาท พรหมมาลุน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
อุดรธานี ที่ครูผู้สอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ไพโรจน์ สิงห์คำ (2542 :
บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขียงลาน จังหวัด เลย ตามความเห็นของครูอาจารย์โดย
รวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน
อภิวัฒน์ ภูไชยแสง (2542 : บทคัดย่อ, 79 - 81) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนโดยส่วนรวม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาดังนี้ คือ คุณลักษณะด้านวิชาการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ

ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดง โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ ผู้ศึกษามีความเห็นว่ ครูผู้สอนเป็นผู้ที่พบเห็นการบริหารที่หลากหลายรูปแบบ ทำให้ทราบพฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร และครูผู้สอน ส่วนใหญ่จะเป็นครูที่มีหลักแหล่งที่อยู่อาศัยที่ชัดเจน ทำให้มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยนาท พรหมมาลุน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ที่ครูผู้สอนและลูกจ้างประจำต้องการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานและด้านวิชาการ และอภิวัฒน์ ภูไชยแสง (2542 : บทคัดย่อ, 79 - 81) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนโดยส่วนรวม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาดังนี้ คือ คุณลักษณะด้านวิชาการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนดงมูล โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ผู้ศึกษาเห็นว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ผู้ที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ให้เกิดผลที่แท้จริงนั้นคือผู้บริหาร และในระดับผู้ปฏิบัติการคือครูผู้สอน ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้จึงนำระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนซึ่งจำแนกตามขนาดโรงเรียนมาทำการศึกษา เป็นเรื่องที่คุณบริหารดำเนินการ

มาตลอดแต่อาจจะไม่ทราบว่าเป็นหลักธรรมาภิบาลก็เป็นได้ทำให้ครูผู้สอนมองเห็นการดำเนินงานที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุวกิจ ศรีปีดดา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี สถาบันราชภัฏมหาสารคาม โดยศึกษาเปรียบเทียบค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันราชภัฏมหาสารคาม และหาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการศึกษาพบว่า สถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับบุญร่วม ทิศการ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรม โดยส่วนรวมและเป็นรายด้านของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีระดับการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ และ อภิวัฒน์ ภูไชยแสง (2542 : บทคัดย่อ, 79 - 81) ได้ทำการศึกษาคูณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนโดยส่วนรวม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับทัศนคติของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีทัศนะมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก แต่ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีทัศนะไม่แตกต่างกัน และครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะ ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ ในอีก 3 ด้านที่เหลือ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า

1.1 ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน แยกตามสถานภาพ ของกลุ่ม โรงเรียนคงมูล ต่อการ ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม และรายด้าน คือ อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ผู้ศึกษาเห็นว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่ม โรงเรียนคงมูลผู้ที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ให้เกิดผลที่แท้จริงนั้นคือผู้บริหาร และในระดับผู้ปฏิบัติการคือครูผู้สอน ดังนั้นการศึกษาคั้งนี้ จึงนำระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนซึ่งจำแนกตามขนาด โรงเรียนมาทำการศึกษาคั้งการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นเรื่องใหม่สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนคงมูล แต่เป็นเรื่องที่ผู้บริหารดำเนินการมาตลอดแต่อาจจะไม่ทราบว่าเป็นหลักธรรมาภิบาลก็เป็นได้ทำให้ครูผู้สอนมองเห็นการดำเนินงานที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับ มนรัตน์ กมลพัฒนา (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมทางด้านคุณธรรม ผู้บริหารในทรณะของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่า ทรณะของอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคเหนือเกี่ยวกับพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ ด้านการครองคน ด้านการครองงาน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการครองคน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สุวกิจ ศรีปีดถา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม โดยศึกษาเปรียบเทียบค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถาบันราชภัฏมหาสารคาม และหาข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการศึกษาพบว่า สถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีค่าระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนคงมูล ด้านหลักนิติธรรม โดยรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ผู้ศึกษาเห็นว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศึกษาเฉพาะกรณี กลุ่มโรงเรียนคงมูลผู้ที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ให้เกิดผลที่แท้จริงนั้นคือผู้บริหาร และในระดับผู้ปฏิบัติการคือครูผู้สอนดังนั้นการศึกษาคั้งนี้จึงนำระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนซึ่งจำแนกตามขนาด โรงเรียนมาทำการศึกษา คั้งการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล

เป็นเรื่องใหม่สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศึกษาเฉพาะกรณี กลุ่มโรงเรียนดงมูล แต่เป็นเรื่องที่ผู้บริหารดำเนินการมาตลอดแต่อาจจะไม่ทราบว่าเป็นหลักธรรมาภิบาลก็เป็นได้ทำให้ครูผู้สอนมองเห็นการดำเนินงานที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับ บุญร่วม คิดการ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่าระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมโดยส่วนรวมและเป็นรายค้ำของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ และ อภิวัฒน์ ภูไชยแสง (2542 : บทคัดย่อ, 79 - 81) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษา พบว่า ครูผู้สอน โดยส่วนรวม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายค้ำอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับทัศนคติของครูผู้สอน พบว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีทัศนะมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก แต่ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีทัศนะไม่แตกต่างกัน และครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะ ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ ในอีก 3 ด้านที่เหลือ ไม่แตกต่างกัน

1.3 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียนดงมูล ด้านหลักนิติธรรม โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับบุญร่วม คิดการ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมโดยส่วนรวมและเป็นรายค้ำของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มี

ระดับการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีระดับการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ และ อภิวัฒน์ ภูไชยแสง (2542 : บทคัดย่อ, 79 - 81) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนโดยส่วนรวม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียนมีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับทัศนคติของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมและด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีทัศนคติมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก แต่ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน และครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ ในอีก 3 ด้านที่เหลือ ไม่แตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน ตามสถานภาพและตามขนาด โรงเรียน ของกลุ่มโรงเรียนดงมูล พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทุกด้านเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับอภิวัฒน์ ภูไชยแสง (2542 : บทคัดย่อ, 79 - 81) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนโดยส่วนรวม และจำแนกตามขนาดของโรงเรียน มีความเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับทัศนคติของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์โดยภาพรวมและด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีทัศนคติมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก บุญร่วม คีตการ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่าระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมโดยส่วนรวมและเป็นรายด้านของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีระดับการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่

3. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน ของกลุ่มโรงเรียนดงมูล ด้านหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน ของกลุ่มโรงเรียนดงมูลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และมี 2 ด้าน คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนได้ปฏิบัติงานภายใต้กฎระเบียบอันเดียวกันจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีงานวิจัยที่พอจะเทียบเคียงได้ คือ พิสุทธิ แก่งคำ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทรรศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลยต้องการ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร และพฤติกรรมในการบริหาร เป็นที่ยอมรับของครูอาจารย์คล้ายคลึงกัน

4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน ต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน ตามขนาดโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนดงมูล พบว่าโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ที่เป็นไปตามสมมติฐานสอดคล้องกับ ชัยนาท พรหมมาลุน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยรวมเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานและด้านวิชาการ และเป็นรายชื่อทุกข้อมากกว่า ลูกจ้างประจำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สุรัตน์ มุ่งอิงกลาง (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคุณธรรมตามแนวพุทธธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษา พบว่า การเปรียบเทียบคุณธรรม

ตามแนวพุทธธรรมในการครองตน ครองคน และครองงาน ของผู้บริหารโรงเรียน
 ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ตามทฤษฎีของครู
 ฝ่ายกิจการนักเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและราย
 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบคุณธรรมตามแนว
 พุทธธรรมในการครองตน พบว่า แตกต่างกัน 14 ประเด็น คุณธรรมตามแนวพุทธธรรม
 ในด้านการครองงาน พบว่า แตกต่างกัน 11 ประเด็น มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับคุณธรรม
 ตามแนวพุทธธรรมในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณา
 ความสัมพันธ์เป็นรายคู่ของคุณธรรมตามแนวพุทธธรรมทั้งสามด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์
 ในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ความคิดเห็นการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนคงมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้าน หลักการมีส่วนร่วม
 มีระดับน้อยกว่าด้านอื่น ดังนั้นผู้บริหาร ควรปรับปรุงการปฏิบัติงานในด้านนี้ให้ดีขึ้น รวมทั้ง
 คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.2 จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลต่ำ
 กว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ดังนั้น ควรพัฒนาโดยผู้รับผิดชอบในระดับสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษา ควรจัดให้มีการอบรมผู้บริหารและครูผู้สอนให้เกิดความรู้และนำไปปฏิบัติได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาหลักธรรมาภิบาลกับการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมของผู้บริหาร
 โรงเรียน ตามทัศนะของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาปัญหาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในโรงเรียน โดยศึกษาตาม
 อายุราชการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2